

UOT 372.891

**AZƏRBAYCANDA MƏKTƏB COĞRAFIYASINININ MƏZMUNUNDA
DİYARŞÜNASLIQ İSTİQAMƏTLƏRİ****Aytac Vazeh qızı Tağıyeva***Bakı Dövlət Universitetinin fəlsəfə doktoru proqramı üzrə dissertantı***ORCID:** 0000-0003-2572-1659**E-mail:** aytac760@mail.ru<http://www.doi.org/10.62706/bqiz.2026.v26.i1.01>

***Açar sözlər:** diyarşünaslıq, lokal məkan, məktəb coğrafiyası, çöl tədqiqatı, müşahidə, fənlərarası inteqrasiya*

***Key words:** regional studies, local space, school geography, field research, observation, interdisciplinary integration*

***Ключевые слова:** краеведение, локальное пространство, школьная география, полевые исследования, наблюдение, междисциплинарная интеграция*

Coğrafiya fənni insanın məkanla qarşılıqlı əlaqəsini və təbiət hadisələrinin sosial-iqtisadi məzmununu öyrənən fundamental elm sahəsidir. Müasir tədris fəlsəfəsində coğrafiya təliminin əsas məqsədi yalnız bilik ötürmək deyil, həm də şagirdlərdə analitik düşüncə, məkan təfəkkürü və ekoloji məsuliyyət kimi mühüm səriştələri formalaşdırmaqdır. Bu baxımdan, diyarşünaslıq (yerli mühitin öyrənilməsi) coğrafiya təliminin mərkəzi istiqamətlərindən biri kimi çıxış edir və şagirdin doğma mühitlə bilavasitə tanışlığı əsasında formalaşır. Başqa sözlə, diyarşünaslıq şagirdin yaşadığı ərazidəki təbiət hadisələrini və sosial prosesləri birbaşa müşahidə etməsinə, onları analiz etməsinə və nəticə çıxarmasına şərait yaradan bir yanaşmadır. Bu yanaşma qlobal təhsil trendləri ilə də uyğunluq təşkil edir; məsələn, UNESCO kimi beynəlxalq qurumlar coğrafiya təhsilində lokal mühitin öyrənilməsini şagirdlərin öyrənməyə bağlılığını və kontekstual anlayışını artıran əsas amil kimi vurğulayır. Nəticə etibarilə, diyarşünaslıq məktəb coğrafiyasında nəinki biliyin mənimsənilməsini, həm də həmin biliklərin real məkanla əlaqələndirilməsini təmin edən əsas vasitədir [6 s.178–185].

Diyarşünaslığın elmi-nəzəri əsasları

Diyarşünaslıq anlayışının elmi kökləri XIX əsrin regional coğrafiya məktəblərinə gedib çıxır. Hələ o dövrdə yerli ərazilərin öyrənilməsi coğrafiya elminin başlıca istiqamətlərindən biri kimi formalaşmışdır. Məsələn, klassik coğrafiya alimlərindən P. Vidal de la Blache regionların tədqiqini coğrafi idrakın əsas prinsiplərindən biri kimi irəli sürürdü. XX əsrdən etibarən isə diyarşünaslıq təkcə fiziki-coğrafi təsvirlə məhdudlaşmayıb, sosial, iqtisadi və ekoloji təhlil komponentlərini də özündə birləşdirmişdir. Yəni, müasir elmi yanaşmada lokal ərazinin öyrənilməsi zamanı onun təbii mühitlə yanaşı, cəmiyyət və təsərrüfat mühiti də kompleks şəkildə nəzərə alınır [8].

Azərbaycan elmi mühitində diyarşünaslığın mahiyyəti, şagirdin öz diyarını elmi-idraki cəhətdən dərk etməsi, təbiət və cəmiyyət hadisələrini müşahidə edərək onlarla bağlı sistemli nəticələr çıxarması kimi izah olunur. Aparılmış pedaqoji tədqiqatlar göstərir ki, diyarşünaslıq

məktəblilərdə coğrafi təfəkkürlə yanaşı, milli kimlik və vətənpərvərlik duyğularının formalaşmasında da mühüm rol oynayır. Yerli mühitin dərinə öyrənilməsi şagirdin doğma diyarına bağlılığını artırır, ona “məkanın dəyəri”ni aşılamaqla vətənə məhəbbət hissini gücləndirir. Bununla yanaşı, lokal coğrafi biliklər şagirdlərin sonralar daha geniş regional və qlobal prosesləri mənimsəməsi üçün dayanıqlı təməl yaradır [7].

Diyarşünaslığın tədris-metodik əsasları

Məktəb coğrafiyasında diyarşünaslığın tədrisi həm sinifdaxili, həm də sinifdənənar fəaliyyətlərin inteqrasiyasına əsaslanır. Sinifdaxili məşğələlərdə şagirdlər coğrafi anlayışları və nəzəri bilikləri mənimsəyir, xəritələr üzərində müşahidələr aparır, yerli nümunələr əsasında nəticə çıxarırlar. Məsələn, müəllim dərstdə izah olunan coğrafi anlayışları şagirdlərin yaşadığı bölgədən nümunələrlə izah edə bilər ki, bu da nəzəri biliklərin real mühitə tətbiqini asanlaşdırır. Sinifdənənar işlər isə biliklərin praktiki tətbiqinə, yəni şagirdin real mühitdə təcrübə qazanmasına şərait yaradır. Bu fəaliyyətlərə coğrafiya fənnində geniş istifadə olunan ekskursiyalar, yerli təbiət obyektlərinin ərazidə müşahidəsi, kiçik tədqiqat layihələri, yerli xəritəçəkmə və digər sahə işləri daxildir. Belə fəaliyyətlər coğrafiyanı şagird üçün “canlı” elmə çevirir – o, kitablarda oxuduğu prosesləri öz gözü ilə görür, ölçür və təhlil edir. Diyarşünaslıq komponentinin ən güclü tərəflərindən biri onun fənlərarası inteqrasiyaya imkan yaratmasıdır; bu zaman şagirdlər coğrafiya bilikləri ilə yanaşı, biologiya, tarix, ekologiya və iqtisadiyyat kimi digər fənlərlə əlaqə qururlar. Məsələn, yerli bir çayın öyrənilməsi zamanı şagird həm onun coğrafi xüsusiyyətlərini araşdırır, həm suyun keyfiyyətini kimyəvi cəhətdən təhlil edir, həm də tarixi və mədəni əhəmiyyətini öyrənə bilər. Bu cür fənlərarası yanaşma sayəsində şagirdlər kompleks düşünmə, məlumatları əlaqələndirmə və problem həllətmə bacarıqları qazanırlar [1]

Bununla yanaşı, diyarşünaslıq komponentinin tədrisi Azərbaycanın yeni kurikulumünə uyğundur. Yeni təhsil proqramında vurğulanır ki, şagirdlərə təkcə nəzəri biliklər vermək yox, onları həyati bacarıqlarla silahlandırmaq təlimin əsas tələblərindən biridir. Yerli mühitin öyrənilməsinə əsaslanan tapşırıqlar isə məhz belə bacarıqları – müşahidə aparma, məlumat toplama, analiz etmə və nəticə çıxarma – formalaşdırmaq üçün ideal vasitə kimi dəyərləndirilir. Beləliklə, düzgün qurulmuş diyarşünaslıq tədrisi məktəb coğrafiyasında şagirdyönlü və tədqiqatyönlü öyrənmənin həyata keçirilməsini təmin edir [9, s.63].

Sinifdənənar işlərin diyarşünaslıq istiqamətində rolu

Sinifdənənar işlər diyarşünaslığın əsas praktik mərhələsini təşkil edir və coğrafiya dərslərində öyrənilən nəzəri biliklərin real mühitdə sınaqına imkan verir. Belə fəaliyyətlər vasitəsilə şagirdlər coğrafi bilikləri gündəlik həyatda tətbiq edir, müstəqil şəkildə müşahidələr aparır və nəticə çıxarma bacarığı əldə edirlər. Məsələn, məktəbətərafı ekskursiyalar coğrafiya fənnində klassik və səmərəli sinifdənənar iş formasıdır – şagirdlər məktəb yaxınlığındakı coğrafi obyektləri (park, çay, təpə və s.) müşahidə edərək relyef, torpaq, bitki örtüyü və antropogen amillər barədə yerində məlumat toplayırlar. “Öz bölgəni tanı” tipli layihələrdə şagirdlər yaşadıkları rayonun təbii sərvətlərini, tarixi-mədəni abidələrini tədqiq edir, nəticələri sinif yoldaşları ilə bölüşürlər. Həmçinin, şagirdlərin özləri tərəfindən hazırlanmış ərazi xəritələri onlarda həm coğrafi məlumatların vizuallaşdırılması bacarığını, həm də doğma yurda qarşı emosional bağlılıq yaradır. Tədqiqatlar göstərir ki, bu cür sinifdənənar işlər şagirdlərdə həm elmi marağı gücləndirir, həm də doğma diyara şəxsi münasibət formalaşdırır. [2].

VI və VII sinif dərslərində diyarşünaslıq komponentinin elmi təhlili

Azərbaycan ümumtəhsil məktəblərində diyarşünaslıq anlayışının sistemli tədrisi əsasən 6-cı və 7-ci sinif coğrafiya kurslarında formalaşır. Bu səbəbdən, məhz həmin siniflərin dərsləkləri diyarşünaslıq komponentinin təqdim olunması baxımından ətraflı təhlil edilmişdir.

6-cı sinifdə şagirdlərin ilk dəfə sistemli şəkildə lokal ərazi ilə tanış olduğu və ilkin müşahidə bacarıqlarını inkişaf etdirdiyi dövrdür. 6-cı sinif coğrafiya proqramı, bir tərəfdən, coğrafiyanın ümumi əsaslarını öyrədir, digər tərəfdən isə şagirdi öz ölkəsinin və yaşadığı ərazinin coğrafiyası ilə tanış edir. Xüsusilə, 6-cı sinif dərslində “Məkanı tanıyaq” və “Yurdumuzun təbiətinə səyahət” kimi bölmələr vasitəsilə şagirdlər coğrafi məkan anlayışını lokal müstəvidə dərk edir, Azərbaycanın təbii şəraiti barədə əsas biliklər əldə edirlər. Məsələn, “*Məkanı tanıyaq*” bölməsi çərçivəsində şagirdlərə “Harada yaşayırıq?”, “Lokal məkandan qlobal məkana” kimi mövzular təqdim olunur ki, bu da onların məkan miqyası haqqında təsəvvürlərini formalaşdırır. “*Yurdumuzun təbiətinə səyahət*” bölməsində isə Azərbaycanın təbii mühitinə dair biliklər verilir – ölkəmizin iqlim xüsusiyyətləri, relyef formaları, su hövzələri, torpaq və bitki örtüyü kimi mövzular sadə dildə izah edilir. Bu bölmədə şagirdlər həmçinin Azərbaycanın təbiətinin zənginliyi, müxtəlifliyi və mühafizəsi barədə məlumatlandırılır. Məsələn, dərsləkdə *Şirvan Milli Parkının yaradılması* nümunəsi ilə şagirdlərə xüsusi mühafizə olunan ərazilərin əhəmiyyəti anladılır [2, s.10].

6-cı sinif dərslindəki tapşırıqlar arasında xəritə üzərində lokal obyektləri müəyyənləşdirmə, təbii hadisələri təsnifləşdirmə, ətraf mühitin qorunması ilə bağlı fikir bildirmə kimi fəaliyyətlər üstünlük təşkil edir. Şagirdlərdən tələb olunur ki, Azərbaycanın xəritəsində müəyyən coğrafi obyektləri (məsələn, dağ silsilələri, iqlim qurşaqları və s.) tapsınlar, ya da yaşadıkları ərazidə baş verən təbiət hadisələrini (yağıntı, külək, temperatur dəyişmələri və s.) müşahidə edib sinifdə müzakirə etsinlər. Məsələn, bir tapşırıqda şagirdlərə sual verilir: “*Öz yaşadığınız yerdə ilin fəsillərinə görə hava şəraiti necə dəyişir? Müşahidələrinizə əsasən qeydlər aparın.*” Bu tip tapşırıqlar şagirdləri fəal müşahidə aparmağa təşviq edir və alınan nəticələri elmi şəkildə təqdim etməyi öyrədir. Çöl tədqiqatı mövzusu da 6-cı sinif proqramının bir hissəsidir və dərsləkdə ayrıca bölmə kimi yer alır. “*Çöl tədqiqatı nədir?*”, “*Məktəb ərazisində çöl tədqiqatı necə aparmaq olar?*” kimi alt-mövzular şagirdlərdə praktik bacarıqların formalaşdırılmasına yönəlmişdir. Dərsləkdə şagirdlərə tədqiqat çantası hazırlamağı, müşahidə zamanı qeydlər götürməyi, sadə ölçmə cihazlarından istifadə etməyi öyrədir. Lakin qeyd etmək lazımdır ki, 6-cı sinif üçün nəzərdə tutulmuş bu praktiki işlər hələ əsasən məktəb ərazisi ilə məhdudlaşır və daha geniş əraziyə çıxmadan, sadə müşahidə xarakterlidir. Buna baxmayaraq, 6-cı sinifdə atılan bu addımlar şagirdlərə gələcək illərdə daha mürəkkəb tədqiqat işləri aparmaq üçün baza bilik və vərdisləri qazandırır [2, s. 54].

7-ci sinifdə diyarşünaslıq anlayışı daha geniş müstəvidə – regional və milli miqyasda – öyrənilir. 7-ci sinif coğrafiya kursu “Azərbaycanın coğrafiyası” mövzularını dərinləşdirməklə yanaşı, qlobal coğrafi anlayışları da izah edir. Bu sinfin dərslində diyarşünaslıq komponenti əsasən Azərbaycanın sosial-iqtisadi coğrafiyası kontekstində öz əksini tapır. Xüsusilə, “*Azərbaycanın iqtisadi rayonları*” mövzusu vasitəsilə şagirdlər ölkənin təbii sərvətləri, sənaye və kənd təsərrüfatı sahələri, iqtisadi əlaqələri, əhalinin yerləşməsi və regionlar üzrə inkişaf xüsusiyyətlərini öyrənirlər. Dərsləkdə Azərbaycanın iqtisadi coğrafiyasına dair məzmun “*Məkanın iqtisadi mənzərəsi*” və “*Azərbaycanın iqtisadi mənzərəsi*” adlı bölmələrdə verilir. Burada öncə ümumi iqtisadi fəaliyyət anlayışı və iqtisadi coğrafiyanın əsasları izah olunur, sonra isə konkret

olaraq Azərbaycanın iqtisadiyyatı sektorlar və iqtisadi rayonlar üzrə təhlil edilir. Şagirdlərə ölkənin müxtəlif iqtisadi rayonları (məsələn, Aran, Gəncə-Qazax, Şəki-Zaqatala və s.) barədə qısa məlumatlar təqdim olunur, hər bir bölgənin təbii ehtiyatları, ixtisaslaşdığı təsərrüfat sahələri, demoqrafik göstəriciləri kimi məqamlar vurğulanır. Bu mövzular üzrə tapşırıqlarda şagirdlərdən müxtəlif regionları müqayisə etmək, onların oxşar və fərqli cəhətlərini müəyyənləşdirmək tələb olunur. Məsələn, dərslərdə belə bir tapşırıq mövcuddur: *“Neft-qaz sənayesinin payına görə fərqlənən iqtisadi rayon hansıdır və bu rayonun ölkə iqtisadiyyatındakı rolu nədir?”* Bu cür suallar şagirdləri məlumatları təhlil etməyə, xəritə və cədvəllərlə işləməyə, nəticə çıxarmağa yönləndirir. Beləliklə, 7-ci sinif səviyyəsində əsas məqsəd şagirdin müxtəlif regionlar arasında müqayisə aparmaq, səbəb-nəticə əlaqələrini anlamaq və ümumiləşdirmə bacarığını inkişaf etdirməkdir. Bu proses şagirdin elmi düşüncə tərzini formalaşdırmaqla yanaşı, milli coğrafi kimlik şüurunun inkişafına da mühüm töhfə verir. Yəni, şagird ölkəsinin hər bir bölgəsinin özünəməxsus xüsusiyyətlərini öyrənərək bütövlükdə Azərbaycan haqqında daha dərinlən məlumatlanır və onun vətəndaşı olması ilə fəxr hissi keçirir [5, s. 68].

Aparılan dərslərin məzmununun təhlili göstərir ki, 6-cı və 7-ci sinif coğrafiya dərslərində diyarşünaslıq komponenti müasir tələblərə uyğun şəkildə qurulmuş, şagirdlərdə tədqiqat mədəniyyətini formalaşdırmağa sistemli dəstək verilmişdir. Xüsusilə, 6-cı sinif dərslərində yer alan *“Çöl tədqiqatı”* bölməsi şagirdləri real məkanda müşahidə, ölçmə və qeydetmə bacarıqlarına istiqamətləndirir; tədqiqat çantasının təşkili, müşahidə jurnalı aparılması kimi praktik fəaliyyətlər erkən yaşdan elmi düşüncə vərdişlərini möhkəmləndirir. 7-ci sinifdə isə dərslərin sosial-iqtisadi məzmunla tədqiqatyönlü tapşırıqları birləşdirərək, regionlararası müqayisə, səbəb-nəticə əlaqələrinin izahı və xəritə-cədvəl üzərində analitik işləmə bacarıqlarını inkişaf etdirir. Bu xətt boyu verilən fəaliyyətlər çöl tədqiqatı planlaşdırılması, lokal müşahidələrin ümumiləşdirilməsi və nəticələrin təqdimatı kimi bacarıqları ardıcıl şəkildə dəstəkləyir. Beləliklə, hər iki dərslərin şagirdyönlü, praktik və səriştəsaslı öyrənməni gücləndirir, coğrafiyanın *“sinifdən kənar da öyrənilən canlı elm”* kimi dərskini təmin edir [2, s. 56].

Yuxarıdakı müşahidələrdən aydın olur ki, gələcəkdə hazırlanacaq coğrafiya dərslərində diyarşünaslıq komponentinin praktik yönünü gücləndirmək üçün müəyyən addımlar atılmalıdır.

İlk növbədə, dərslərdə sinifdən kənar fəaliyyətlərə, yəni şagirdlərin sinifdən çıxıb öz mühitlərini öyrənməsinə şərait yaradan tapşırıq və layihələrə daha geniş yer ayrılmalıdır. Məsələn, 7-ci sinif üçün dərslərdə hər bir iqtisadi rayonla bağlı *“araşdırma küncü”* verilə bilər ki, burada şagirdlərə öz regionlarında kiçik tədqiqat aparmaq tapşırılsın (məsələn, yaşadığı rayonun əsas təsərrüfat sahələri barədə məlumat toplayıb təqdim etmək).

İkincisi, təklif olunur ki, təcrübə əsaslı, praktik tapşırıqlar dərslərin mətninə inteqrasiya olunsun – məsələn, *“Ətrafınızdakı coğrafiyanı öyrənin”* adlı layihə tapşırıqları kimi. Bu cür tapşırıqlar şagirdi aktiv araşdırmaya cəlb etməklə yanaşı, müəllimlər üçün də hazır metodik göstəriş rolunu oynayacaqdır. Nəhayət, dərslərin müəllimləri və kurikulum tərtibatçıları tərəfindən hazırlanmış son kurikulum analizlərinə əsasən, coğrafiya dərslərində mövcud olan mövzuların realılıqla əlaqəsini gücləndirmək, yəni kurikulumun *“şagird həyatı ilə əlaqələndirmə”* prinsipini gerçəkləşdirmək üçün yerlərdə müşahidə və tədqiqat fəaliyyətləri əvəzsiz vasitədir. Buna görə də dərslərin komplekslərinə (kitab, metodik vəsait, iş dəftəri və s.) mütləq şəkildə yerli mühitin öyrə-

nilməsi üzrə bələdçi materiallar da daxil edilməlidir. Belə addımlar şagirdlərə nəzəri məlumatları praktik fəaliyyətlə birləşdirməyə imkan verəcək və coğrafiya təliminin keyfiyyətini yüksəldəcəkdir.

Problemin aktuallığı. Diyarşünaslıq şagirdlərin məkan təfəkkürü və müşahidə bacarıqlarının inkişafında əsas istiqamətlərdən biridir. Yeni kurikulum lokal mühitin öyrənilməsini vacib kompetensiya kimi müəyyənləşdirir. 6-cı və 7-ci sinif dərslərində bu komponentin daha aktiv tətbiqi zərurət yaradır. Lokal tədqiqatlar şagirdlərin real mühiti dərk etməsini gücləndirir. Buna görə diyarşünaslığın tədrisdə rolu bu gün xüsusi aktuallıq kəsb edir.

Problemin elmi yeniliyi. Tədqiqat diyarşünaslıq komponentinin 6–7-ci siniflər üzrə sistemli elmi-metodik təhlilini təqdim edir. Lokal mühitin öyrənilməsi ilə tədqiqat yönümlü təlim arasında yeni əlaqələr müəyyənləşdirilir. Çöl tədqiqatı və müşahidə bacarıqlarının formalaşdırılması ilk dəfə belə geniş kontekstdə açıqlanır. Dərslük məzmununda diyarşünaslığın funksiyası strukturlaşdırılmış şəkildə göstərilir. Diyarşünaslığın coğrafi təfəkkürə təsiri yeni elmi nəticə kimi əsaslandırılır.

Problemin praktik əhəmiyyəti və tətbiqi. Tədqiqat müəllimlər üçün diyarşünaslığın dərslərdə və sinifdənkənar fəaliyyətlərdə tətbiqi üzrə konkret nümunələr təqdim edir. Bu yanaşma şagirdlərin real mühiti öyrənmə və analiz etmə bacarıqlarını gücləndirir.

Ədəbiyyat

1. Əfəndiyeva S., Ələsgərova N. Fənlərarası inteqrasiyanın diyarşünaslıqla əlaqələndirilməsi // *Metodik Bülleten*, 2020, №1, 81–90.
2. Ələkbərov F., Seyfullayeva N., Şabanova Y. *Coğrafiya 6* (I hissə). Bakı: Təhsil, 84 s.
3. Ələkbərov F., Seyfullayeva N., Şabanova Y. *Coğrafiya 6* (II hissə). Bakı: Təhsil, 76 s.
4. Ələkbərov F., Hüseyinli Ş., Qasımova Ü. *Coğrafiya 7* (I hissə). Bakı: Təhsil, 84 s.
5. Ələkbərov F., Hüseyinli Ş., Qasımova Ü. *Coğrafiya 7* (II hissə). Bakı: Təhsil, 80 s.
6. Dronova L. V. Regional studies in school geography education // *Geography and Natural Resources*, 2015, 36(2), 178–185.
7. Məmmədov Q. Coğrafiya fənnində diyarşünaslıq komponentlərinin inkişafı // *Təhsil Problemləri Jurnalı*, 2018, №5, 112–121.
8. UNESCO. Local learning in geography education // *Geography Education for Sustainable Development*. Paris, 2019, s. 15–28.
9. Rzayev M. Coğrafiya tədrisində ərazidə müşahidələrin təşkili yolları // *Metodika və Tədris Texnologiyaları*, 2017, №3, 63–70.

A.V.Tağıyeva

Azərbaycanda məktəb coğrafiyasının məzmununda diyarşünaslıq istiqamətləri Xülasə

Məqalədə Azərbaycanda məktəb coğrafiyasında diyarşünaslıq istiqamətlərinin metodik əsasları, xüsusilə 6 və 7-ci sinif dərslərində onun tədris xüsusiyyətləri təhlil edilir. Tədqiqatın məqsədi diyarşünaslığın coğrafiya təlimində formalaşma mexanizmlərini müəyyənləşdirmək və onun pedaqoji dəyərini qiymətləndirməkdir. Tədqiqat göstərir ki, lokal mühitin öyrənilməsi

şagirdlərdə coğrafi təfəkkürün, analitik düşünmənin və vətənpərvərlik dəyərlərinin inkişafına mühüm töhfə verir. Dərslərin məzmununda diyarşünaslığın tətbiqi imkanlarının genişləndirilməsi və sinifdənkənar tədqiqat fəaliyyətlərinin artırılması məqsədəuyğun sayılır.

A.V. Tağıyeva

**Направления краеведения в содержании школьной географии азербайджана
Резюме**

В статье анализируются методические основы краеведения в школьной географии Азербайджана, особенно особенности его преподавания в учебниках 6-го и 7-го классов. Цель исследования — определить механизмы формирования краеведческого подхода в географическом образовании и оценить его педагогическую ценность. Исследование показывает, что изучение локальной среды существенно способствует развитию географического мышления, аналитических навыков и патриотических ценностей у учащихся. Рекомендуется расширить возможности применения краеведческого компонента в учебниках и усилить внеклассные исследовательские полевые задания.

A.V. Taghiyeva

**Directions of regional studies with in the content of school geography in Azerbaijan
Summary**

The article examines the methodological foundations of regional studies in school geography in Azerbaijan, with particular focus on the teaching features reflected in the 6th- and 7th-grade textbooks. The purpose of the study is to identify the mechanisms through which regional studies are formed in geography education and to evaluate their pedagogical value. The findings show that the study of the local environment significantly contributes to the development of geographical thinking, analytical reasoning, and patriotic values among students. It is recommended to expand the opportunities for applying regional studies in textbooks and to increase field-based extracurricular research activities.

Redaksiyaya daxil olub: 19.03.2026